

Hvorfor smækkede Højesteret kassen i?

Da Højesteret for nylig dømte i en række Umbrella-sager, fik den pige og den dreng, der var på de pornografiske videoer, ingen godtgørelse. Hvorfor gik det sådan?

WEEKENDPANELET

JENS PETER CHRISTENSEN (f. 1956)

Har været højesteretsdommer siden 2006. Forinden professor i stats- og forvaltningsret ved Aarhus Universitet. Har været formand for en lang række lovforberedende udvalg.

De andre medlemmer af Weekendpanelet:

BERTEL HAARDER

EMILIA VAN HAUEM

THOMAS BORCHERT

SAMIRA NAWA AMINI

JEANETTE VARBERG

ELISABETH DONS CHRISTENSEN

I august afsagde Højesteret for anden gang dom i det såkaldte Umbrella-sagskompleks. Sagerne handler om unges spredning af to videoer med pornografiske optagelser af to 15-årige, en pige og en dreng. Efter at Højesterets domme var afsagt, udsendte Ritzau straks en artikel med overskriften ”Højesteret smækker kassen i for ofre i Umbrella-sagen”. Da Højesteret i januar sidste år første gang dømte i en Umbrella-sag, fastsatte retten tortgodtgørelsen til 10.000 kr. til pigen og 2.000 kr. til drengen. Pigen fik mest, fordi videoerne mest bestod af optagelser af hende. Nu i august måned fastsatte Højesteret så tortgodtgørelsen i de otte sager, der var indbragt, til nul kroner. Hvorfor nu denne forskel til dommen sidste år?

Tortgodtgørelse gives for den krænkelse af en andens ære og person, som en strafbar handling kan medføre. I Umbrella-sagerne har der i de fleste tilfælde været tale om en overtrædelse af straffelovens § 235, der gør det strafbart at udbrede pornografiske film af personer under 18 år. Ofrene - drengen og pigen - har derfor som udgangspunkt krav på en godtgørelse i form af et pengebeløb. Men hvor stort skal det beløb være? I den første Umbrella-sag, Højesteret havde i januar sidste år, var spørgsmålet om tort ikke let. Vanskeligheden bestod i, at vi kun sad med én ud af måske mere end 1.000 sager. Det kunne derfor ikke nytte, at vi blot med skyklapper på tog stilling til den sag, vi havde, uden at have blik for, at der også ville kunne kræves tortgodtgørelse i de mange andre sager, der kunne komme. Hvis man ikke havde blik for det, ville den samlede tortgodtgørelse til drengen og pigen jo kunne komme op i millionbeløb og dermed være helt ude af proportion med de godtgørelser, der gives for andre lovovertrædelser.

I dommen fra januar sidste år slog vi derfor fast, at drengen og pigen havde krav på godtgørelse for den krænkelse, der var sket

med udbredelsen af videoerne, men at godtgørelsen måtte fastsættes under hensyntagen til, at andre personer, der i fremtidige sager måtte blive fundet skyldige i at videresende de samme videoklip, også kunne blive pålagt at betale godtgørelse til de to forurettede. Vi skrev derfor i dommen, at der i sådanne fremtidige sager måtte tages hensyn til de godtgørelser, der allerede måtte være tilkendt de to forurettede.

For en måned siden sad vi så i Højesteret med yderligere otte sager. Der var for Højesteret fremlagt 36 endelige byrets- og landsretsdomme i Umbrella-sagskomplekset afsagt i 2019 og 2020. I disse sager var pigen samlet tilkendt 230.000 kr. og drengen samlet tilkendt 43.500 kr. Hertil kom 30.000 kr. og 10.000 kr. fra Erstatningsnævnet. En opgørelse fra Statsadvokaten i København pr. 1. januar 2020 viste, at der i sagskomplekset var sket domfældelse i ca. 360 sa-

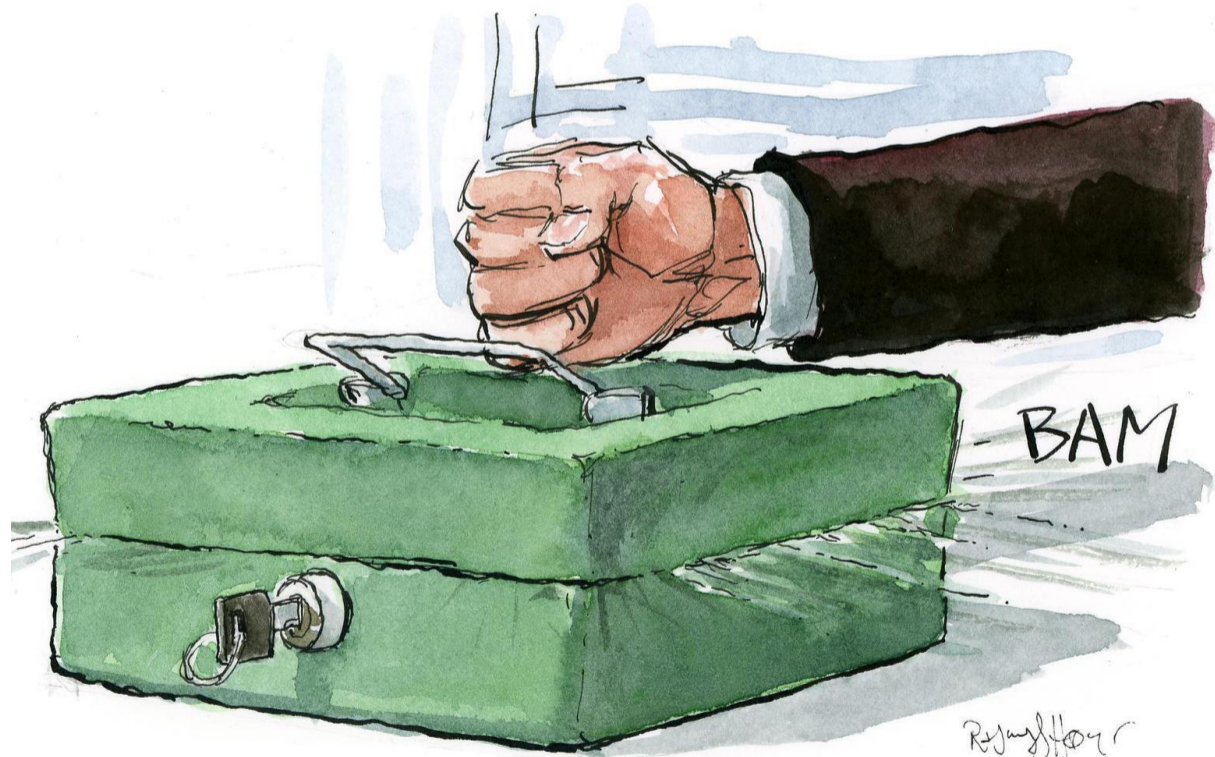
ger. Den samlede størrelse af tortgodtgørelserne i disse mange sager var ikke oplyst for Højesteret. Men vi måtte lægge til grund, at pigen var tilkendt mindst 260.000 kr. og drengen mindst 53.500 kr. Pigens samlede godtgørelse oversteg dermed meget væsentligt det almindelige niveau på daværende tidspunkt for tortgodtgørelse for grov voldtægt (der lå i niveauet 70.000-90.000 kr.), mens drengens samlede godtgørelse lå omtrent på niveau med, hvad der typisk blev tilkendt i sager om voldtægt.

Selv om enhver deling af videoerne som udgangspunkt indebærer en krænkelse af pigens og drengens ære og person, fandt vi på denne baggrund, at de allerede tilkendte godtgørelser måtte anses for at kompensere for den samlede tort, som de to lider i anledning af sager som dem, vi havde til behandling. Pigen og drengen fik derfor ikke yderligere tortgodtgørelse. Eller som Ritzau skrev:

Højesteret smækkede kassen i.

Konsekvensen af Højesterets resultat er, at der også i andre sager vil være personer, der ikke skal betale godtgørelse for tort, selv om de har krænket pigens og drengens ære og person ved at sprede videoerne. De, hvis sager er blevet afgjort først, har måttet betale tortgodtgørelse, mens andre vil slippe for at betale. Som Højesteret skriver i dommene, er sådanne tilfældige forskelle imidlertid uundgåelige i mangel af en særlig godtgørelsesordning for denne type sager.

Man kan også sige det på den måde, at de gældende regler om tortgodtgørelse ikke rigtig passer på Umbrella-sagerne, hvor de samme videoer spredes af mange personer og ikke kun af én person eller af nogle få personer. Uretfærdigheden er dog ikke større, end at man fortsat vil blive straffet med bøde eller fængsel for at udbrede videoerne. For dem, der har gjort det, er det altså fortsat en meget alvorlig sag.

rubrik tag with dummy text. Duis aute irure dolor in reprehende-

BYLINE-TAG

email-tag

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa

qui officia deserunt mollit anim id est laborum. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum. Lorem ipsum

dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do

eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna ali-

qua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis aute irure dolor in reprehenderit in voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat nulla pariatur. Excepteur sint occaecat cupidatat non proident, sunt in culpa qui officia deserunt mollit anim id est laborum. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ul-